

A Nicki Műgát

A nicki duzzasztómű a Rába folyó 65,5 fkm szelvényében helyezkedik el, a Vas megyei Nick és Kenyeri községek határában. A Nicki duzzasztómű, illetve annak elődei igen nagy szerepet töltek, ill. töltenek be a Kisalföldi medence vízgazdálkodásában. Először a Kis-Rábán lévő vízimalmok energiaforrása volt a Rábából betáplált víz, majd egyre nagyobb jelentősége lett a térség öntözővízzel való ellátásának. Az első duzzasztógátákat a XIX. században rőzséből illetve betonból készítették. Ezeket a fix gátakat az árvizek és a jég rendszeresen tönkretették, ezért többször kellett azokat újraépíteni. 1932-ben a Rábaszabályozó Társulat indítványára, új négynyílású vasalt beton duzzasztómű készült, és különböző átépítésekkel a mai napig üzemel. A duzzasztónyílások elzárása hidraulikus elven mozgatható nyerges gát került beépítésre, vörösfenyő pallóborítással. A hordalék leeresztő nyílás elzáró szerkezete szegecselt acélszerkezetű kettős kampós síktábla amelyet a nyílás fölé épített gépházba elhelyezett elektromechanikus felhúzó berendezés mozgat. A szükséges villamos energiát a jobb parti pillérben kialakított Francis-turbinás törpeerőmű biztosította. A létesítmény átfogó felújítása során mindhárom duzzasztónyílásban elbontásra kerültek a nyerges gátak, és Magyarországon elsőként került beépítésre tömlős gátas elzárás. A három nyílásba beépített tömlők 24 m hosszúak, maximális magasságuk 1,83m A tömlő az alaplemezbe bebetonozott töltőcsövön keresztül a működtető aknából vízzel feltölthető és benne a tömlő külső víznyomásához képest túlnyomás hozható létre. Ezáltal a tömlő hengeres alakot felvéve biztosítja a duzzasztást. A tömlőben lévő víz ürítésével, illetve a túlnyomás csökkentésével a tömlő ellapul, magassága csökken, mozgógátként is működik. A Nicki duzzasztó felvizen 1999-től csónakkiemelő műtárgy várja a vízitúrázókat, az alvízi sólya könnyebbé teszi a csónakok vízrebocsátását. A duzzasztómű környezete kedvelt horgász és pihenőhely. A duzzasztó feletti szakaszon fák, változó szélességű erdősávok szegélyezik a partot. Ezen a mederszakaszon, több helyen fordulnak elő gödrök, uszadék-torlaszok, ahol helyenként 5-6m-es mélységeket is rejt a Rába. Egy 1999-ben kezdődött beruházás eredményeként 2008 márciusában elkezdődött a Nicki duzzasztónál épített vízerőtelep próbaüzeme. A vízerőmű Kenyeri közigazgatási területén található, de szerves részét képezi az így kialakult hármas egységnek. A duzzasztó, mely a Hanság vízutánpótlását hivatott ki szolgálni a Kis-Rábán keresztül, a hallépcső, mely a vízi élővilág számára teszi átjárhatóvá a csaknem ötméteres szintkülönbséget és az vízerőmű, mely a (megépüléséig hasznosítatlan) víz energiájával villamos áramot termel, mely 3000 családi ház villamos energiaigényét képes fedezni. Az építmény szinte el van rejtve a talajszint alá. Az építkezés befejeztével a táj néhány éven belül rehabilitálta saját magát, az üzemvízcsatorna és a hallépcső a vadkacsák kedvenc költőhelye lett. A hallépcsőben megjelentek a márna a domolykó, a keszegfélék ivadékai, s velük együtt a ragadozó halak is. Az 1930-as évektől kezdve kedvelt kirándulóhely egy új elemmel gazdagodott. Az eredeti nyergesgát egy darabja ma is megtekinthető